D·N
7/1 1953

Europa och Atlantpakten

Europeiska ställningstagan-den och opinioner kring Atlantpakten har behandlats av Erik Seidenfaden i en serie artiklar i Dagens Nyheter. Redaktör Seidenfaden har sammanlagt inte sökt dölja den kritik och de svårigheter som här föreligger. Tvärtom har han på ett ofta belysande och intressant sätt framhävt de negativa sidorna, en hållning som bör ses mot bakgrunden av att hr Seidenfaden som chef för den utmärkta danska tidningen Information med energi och skicklighet arbetat för Danmarks anslutning till pakten och för hellhjärtad verksamhet inom paktens ram. De vanskligheter som möter då det gäller att bilda en slagkraftig västeuropeisk armé har framhävts i artiklarna, liksom den motsättning som finnstrått mellan de militära anspråken och de ledande statsmännens moderation. I väsentliga hänseenden blir dock intrycket av dessa försiktigt prövande artiklar positivt. I ingen av de stater som tillhör pakten har tanken på att utträda ur den vunnit större gehör; i Frankrike, där kommunisterna och deras medlöpare samt en grupp inom pressen aktiva tredjeståndspunktare från början ställt sig avvisande, är den fientliga eller reserverade attityden fortfarande jämförelsevis stark, men att utträda ur förbundet kan inte komma i fråga. Sedan Koreakrigets utbrott har en väldig ökning genomförts av Västeuropas och Amerikas försvar; en föreställning härom ges i vidstående diagram. Bristfälligheterna och alltningarna kan inte undanskymma faktum att det gemensamma demokratiska försvaret är ofantligt mycket starkare och bättre organiserat än för ett par år sedan. I det hela har framsteget varit snabbare än man kunnat vänta, till stor del på grund av den fruktansvärda påminnelse om faran som överfallet i Korea innebar.

I sin sista artikel sammanfattar hr Seidenfaden i några satser det väsentliga i den nuvarande situationen. "Det försvar som hittills byggts upp i Västeuropa är naturligtvis ingen garanti. Det motsvarar kanske de militära styrkor som Ryssarna har i Östtyskland, Amerikas flygstyrkor, dess atomvapen i synnerhet och, slutligen, dess kraftiga vapenindustri är fortfarande den självklara tyngdpunkten i Västerns försvar. Det nya som håller på att ske är emellertid att Sovjet är på väg att mista sitt viktigaste trumfkort vid en eventuell konflikt med USA — möjligheten att snabbt kunna lägga beslag på Västeuropa."

Två centrala synpunkter blir här framhävda. Västeuropas trygghet har efter det andra världskrigets slut varit beroende av Amerikas allmänna överlägsenhet, särskilt i fråga om innehav av stombomber. Man har utgått ifrån att ett storkrig därest Amerika inte sviker, efter all sannolikhet skulle sluta med Ryssalands nederlag; med all säkerhet har denna uppfattning varit förhärskande även inom den ryska stabsledningen, ty att denna skulle hejda sin expansion annat än av fruktan för motattacken kan inte antas. Den stora risken har emellertid legat däri att en utomordentligt snabb rysk frammarsch genom Västeuropa till den atlantiska kustlinjen varit tänkbar, och om en sådan frammarsch på några dagar eller veckor genomfördes, kunde ett befriande från Amerikas sida av Europa te sig meningslöst eller omöjligt: meningslöst på grund av att västdemokraterna förstärkta eller stympats av bödlarna, omöjligt därför att en ny "fästning Europa" skulle erbjuda svårövervinnliga hinder för en amerikansk landstigning. Emot denna tankegång har man visserligen kunnat invända att de ryska armèerna inte kunde väntas lydigt marschera mot Atlanten medan hemlandet förstöddes av de amerikanska atombomberna. Men risken har funnits, den har varit stor och verklig, under sju år Västeuropas skräck.

På en avgörande punkt häller läget på att förändras. Västeuropa skyddas nu inte längre bara av det amerikanska flyg som är redo att efter fixerade direktiv och utomordentligt specialiserade förövningar förinta de ryska industrierna. En fast slaglinje är under bildande från Nordkap till Turkiet. I Västtyskland står ett tjugotal till stor del perfekt utrustade divisioner. Reserver av samma eller större omfattning finns i länderna bakom denna försvarslinje; Grekland och Turkiet, nyligen anslutna till Atlantpakten, har tillsammans armémöer av samma storleksordning. Därmed står man inför realiserandet av förhoppningen att ett ryskt anfall inte skulle leda till ockupation av Västeuropa: frontlinjen är eller kommer snart att vara av tillräcklig styrka för att hejda anfallet, nödvändigörs väldiga truppkoncentrationer, mot vilka ett taktiskt atomvapen kan användas, och säkra effekten av de stora flygaktionerna mot det ryska kärnlandet. Det är naturligtvis tvivelaktigt o m denna punkt ännu blivit nådd: över huvud måste det alltid vara osäkert och diskutabelt när den blivit nådd. Att det tolv tyska divisionerna och andra på den europeiska militärledningens program stående förbättringar är väl behövliga från säkerhetens synpunkt torde ingen betvivla. Men Västerns försvar har blivit så pass mycket bättre att även de mest reslösa tvivlare och för samarbetet entusiastiska politiker, såsom Winston Churchill, ansett det möjligt att begränsa tempot i rustningarna. Det har sagts att denna deras ståndpunkt är beroende på att de ansett krigsrisken minskad. Det är med all säkerhet riktigt, men blott under den förutsättningen att man anser krigsrisknens minskning vara en följd av Västerns upprustning; någon minskning av den ryska expansionsviljan finns det inget som helst skäl att tro på.

Vad som vunnits visar att Atlantpakten var en märklig insats i det demokratiska försvarets tjänst. Och därmed har Atlantpakten också blivit vad dess upphovsmän tänkte sig, ett värn för freden. Genom att analuta sig till pakten skulle Sverige ge ett bidrag till Västerns och sin egen trygghet. Den saken är klarare nu än någonsin förut.

Spansk propaganda

Den spanska beskickningen har i engelsk översättning sänt ut det tal som den spanske diktatorn höll i Segovia den 19 oktober förra året. Det är värdefullt att få talet tillgängligt i sin helhet. Som propaganda bör emellertid publikationen, såväl Francos tal som de vid utgivningen tillagda reflexionerna, totalt förfela sin verkan. Vad som bjuds är en framställning av ordinär art från det hållet, full av förvanskningar i förening med fascistiska fraser av traditionell typ. Det framgångsrika Francouppsvret förklaras ha varit en kamp mot kommunismen, och de internationella kommunistiska brigaderna påstås ha bildat kärnan i motståndet mot Franco. Realiteten var, såsom den enklaste historiska prövning visar, att Franco tog till vapen mot en regering som inte innesålt någon enda kommunist, ja, inte ens någon socialdemokrat, mot ett parlament där kommunisterna blott hade ett fåtal platser, mot en regim som var klart demokratisk. Kommunister deltog i striden mot Franco, men de utgjorde blott en ringa del av den majoritet av det spanska folket som tog parti för den bestående styrelsen; hjälp från kommunister utanför Spanien, särskilt från Ryssland, kom utan tvivel, men denna hjälp var obetydlig i jämförelse med det väldiga understöd i trupper och krigsmateriel som Franco själv fick från utlandet. Det står utom varje tvivel att Franco skulle ha besegrats om han inte disponerat över Hitlers flygplan, Mussolinis "frivilliga" och moriskt kavalleri från det spanska Marocko. Det är en förolämpning mot internationell insikt och internationell opinion att skildra upproret på sätt som här sker. Francoregimen är i själva verket den besegrade fascismens och nazismens arvtagare; detta faktum antyder i en rad slagord, såsom då Franco säger sig ha angripit de "kapitalistiska och marxistiska överdrifterna i vårt samhälle".

Särskilt osmaklig är tendensen att fria till USA under nedvärdering av Västeuropa. Franco säger sig representera den vilja till kamp mot kommunismen som eljest saknas i Europa, och det betonas i utgivarnas randanmärkningar att detta blir vicka förstdelse och glädje i Amerika. Diktatorn hävdar också att det största hindret mot ett samgående med Västern är vissa europeiska staters ovänlighet och det faktum att en av dem behållit en bit av spansk jord. I randanmärkningarna sägs rent ut att England varit "den främste förtryckaren av de svagare folken under de senaste århundradena", att detta England är vän av det kommunistiska Kina och sänder över till Stalin en del av vad det mottar från USA, "att det sätter sin hål på Spaniens mest känsliga tå: Gibraltar". Man nedsätter rent av Englands insats i kriget genom några ord om att andra fick "kratsa kastanjerna ur elden" för England under det andra världskriget; samtidigt sägs Spanien vara den stat som möjliggjorde de alliérades afrikanska kampanj och vars politik varit av stort värde för de folk som ockuperades eller hotades av Hitler. England är alltså en svaghet i eller rent av ett hot mot det demokratiska Europa, Spanien åter representerar kärnan i och försvaret av detta Europa — här når man verkligen höjden av hutlöshet.

Sveriges allmännyttiga bostadsföretag (Sabo) har en konferens i stora partilokalen i riksdagshuset på torsdag och fredag, då generaldirektör Alf Johansson redogör för 1951 års bostadsutredningar beträffande, "samt hållets tätt åt bostadsförsörjningen". Därefter följer debatt.

PRESSGRANNAR

Över 250 mer eller mindre officiella representanter för Sovjet och dess satellitstater finns för närvarande i Sverige, har Sydsvenska Dagbladet (h) räknat ut:

Det är ett talande bevis på det stora intresse, östblockets stater hyser för Sverige och utvecklingen därinnanden och som vid flera tillfällen tagit sig något anmärkningsvärda uttryck.

Oövervis skulle inga anmärkningar kunna riktas mot att den diplomatiska representationen är påfallande fyllig, om det gällde länder, med vilka vårt land har livlinor och omfattande ekonomiska och kulturella förbindelser, men i intet fall kan man peka på dylika skäl, när det är fråga om länderna bakom järnridån. Vad är det egentligen, som kan motivera, att exempelvis Bulgarien har tre diplomater och fyra legationsattachéer i Stockholm, eller att Kommunist-Kina (!) har sju diplomater placerade i Sverige?

Att Sovjetunionen leder med 22 ambassadpersonaler och två handelsdiplomater plus en härskara andra tjänstemän är ju inte ägnat att förvåna. De mänskliffande och stundom något egenartade former av diplomatisk verksamhet som här utvecklas torde säkert många specialister som i vanliga fall inte ingår i ett lands legationspersonal:

Östblockstaternas omfattande diplomatiska representation i Sverige framstår i än hjärtare belysning, när man erfar, att det sammanlagda antalet diplomater, legationstjänstemän och införda tjänstemän, som vårt land har på de svenska legationerna bakom järnridån, uppgår till endast 62.

Närmast groteskt blir en jämförelse mellan den förelsefrihet som tillerkännes järnridåstaternas representanter i vårt land och den inskränkning i förelsefriheten som drabbar de svenska diplomaterna i exempelvis Sovjetunionen.

Medan östblockets diplomater och legationsanställda äger i det närmaste obegränsad frihet att okontrollerade resa runt omkring i Sverige, är vårt lands representanter i Moskva underkastade en sträng övervakning och har endast tillåtelse att röra sig inom en mycket snäv sektor.

Man står frågande inför regeringens envisa motstånd mot kravet på en inskränkning av östblockadiplomaternas förelsefrihet, skriver Sydsvenska Dagbladet och tillägger:

Antagligen är vid detta ett utslag av den småtrötiga attityd som blir utrikesministerns omisskännliga signatur.

Bestämmelserna är vagt formulerade, och kritiken är ingalunda opåkallad, framhåller Handelstidningen (fp) angående kungsfunden:

Effektivt bevande av säkkunniga instanser behöver inte innebära byråkratisk omständighet. Som fonden nu är inrättad kan mycket väl kulturområden och personer som blivit eftersatta även i fortsättningen bli förbisedda. Hur goda skäl sakkunniga instanser än kan mobilisera. En utbyggnad av bestämmelserna är angelägen.

Ge Stockholm en sociologiprofessor, kräver Morgon-Tidningen (s):

Det föchåller sig inte alls på det sättet att bristen på professorer sammanhänger med obevgligt intresse för sociologin hos studenterna. Morgon-Tidningen har tidigare haft anledning att peka på hur stor elevunderlaget varit vid Stockholms högskola. Redan höstterminen 1949, då högskolan för första gången fick examensrättigheter, följde 90 studenter föreläsningarna, medan ett 70-tal gick på proseminarierna. Sedan dess har intresset stegrats ytterligare, och de tre senaste åren har i medeltal ett 150-tal deltagit i undervisningen. Även intresset för djupare studier i ämnet har varit förvånande stort. Senast tillgängliga uppgifter från vårterminen 1952 visar att inte mindre än 34 studenter bevistade licentiatseminarier. En enkel uppräkning visar vilka för det moderna samhället så svarsla forskningsuppgifter man gynnat eller: nykterhetsundersökningen, trivselen skola—samhälle, ståndscirkulationen, förortsbefolkningens krivselproblem, modern—hemmet—arbetsplatsen, brottslighetens i Stockholm, äktenskapsbildningen i yngre åldersklasser osv. Denna omfattande undervisning har fått handhas av en biträdande lärare, docent Boalt, och en andre amanuens samt för övrigt av osvlönade extra assistenter.

Ecklestastikdepartementet lovade i våras att frågan skulle "inom en snar framtid upptagas till förnyad prövning". Morgon-Tidningen påminner om detta löfte:

Det blir ett lämpligt tillfälle för statsrådet Persson att infria det löftet, då han skall presentera värkkedingen förslag om en nödvändig förstärkning av högskolans undervisningskrafter. Han kan därvid glädja sig åt att inrättandet av professuren förhållnas av att den biträdande lärarbefattningen samtidigt indroes och att stabilitet till socialinstitutet för tillämpat arbetet i sociologi utgår genom att den nye professorn där övertar undervisningen. Lät alltså åtgången de vanlotsade stockholmssociologerna få sin professor. Det är nödvändigt för att förbättra studieviltkoren för de många studenter, som glädjande nog finnat sig åt ämnet.

Kan inte statssekreterare Edenman ta ett samtal direkt med finansministeer Skåld om saken? Det är något effektivare än att låta statsrådet Skarpsjö föra fram budet.

Muljuka upptäckt på isolerad gård

Efter ungefär nio månaders frihet från sjukdomen har landet nu åter drabbats av mul och klöv-sjuka. På måndagen konstaterades sjukdomen på lantbrukare August Månssons gård Slimminge nr 20 i Rydsgård. Besättningen, sex nöt och sju svin, har redaktaktats. Hur sjukdomen förts dit är svårförklarligt, då gården ligger rätt isolerad. Detta fall av mul och klöv-sjuka innebär ingen direkt fara för en epidemi, förklarar medicinalrådet Axel Alegren i veterinärsrelsen och understryker att man står betydligt bättre rustad än tidigare att möta sjukan. Ungefär 120.000 djur är vaccinerade.

(TT, Malmö.)

Byggnadstillstånd

har lämnats Stockholms stad för fortsatta arbeten på tunnelbanesträckan Kungsgatan—Tegelbacken för en kostnad av 9 milj. kr. och på sträckan Tegelbacken—Södermalm för 8,4 milj. kr., AB Gustavsbergs fabriker för skyddsrum i Kvarnberget i Gustavsberg, AB Marabou för att bygga till personalbyggnad i Sundbyberg, Stockholms läns landsting för att anordna sjukhus, personalrum och personalmatsal, personaltvättets och ny entré m. m. i sjukhemmet i kv. Lejonet i Lidingö samt grosshandlare Gustaf Almqvist, Sollentuna, för att bygga till ett affärs- och bostadshus där.

Vidare har Folkets hus i Stockholm fått tillstånd att uppföra andra etappen av Folkets hus i kv. Barnhuset, Stockholms läns landsting att bygga centralapotekmajshus i Märsta samt Sundbybergs stad att anordna toiletter m. m. i Ursviks skola.

DAGENS NYHETER

TRYCKERIBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon 22 40 00
för riksamtal: 22 40 20
Telegramadress: *Dagenshäter*
Postgir.-1 1918 (för annonser)
nummer 1 617 (för prenumeration)

Chefredaktör: *Herbert Tingsten*
(Träffas säkrast kl. 12.30—14.30)
Politisk huvudredaktör:
Leif Ellsberg
Redaktionschef och ansvarig utgivare: *Sten Hedman*

Dagens Nyheters Aktiebolag
Verkst. direktör: *Helge Hellborn*

PRENUMERATIONSPRISER

A - Stockholmsupplagan	Stor-Stockholm	Övriga tidningsområde	landet
Månad ..... kr.	6:—	kr.	5: 75
Kvartal .... »	17: 50	»	16: 75
Halvår .... »	34: 50	»	33:—
Helår ..... »	69:—	»	66:—

ANNONSPRISLISTA
daterad 1/1 1953 tillhandahålles på begäran.
Dagens Nyheters tryckeri, Stockholm 1953

12 000 kronor får Ni
som första-pristagare i Albert Bonniers förlags prisutvlan om
Den bästa flickboken för åldern 9—14 år
Prospekt från förlaget. — adress Sveavägen 52—54, STOCKHOLM
Tävlingstiden utsträckt till 15 mars i år
BONNIERS

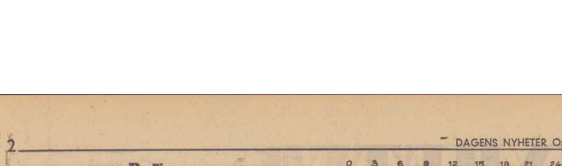

Diagram utvisande antalet soldater per tusen invånare i vissa till Atlantpakten anslutna stater år 1950 samt ökningen sedan dess.

Come to Britain

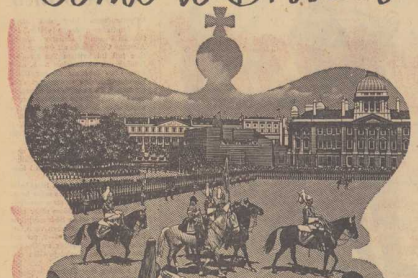

"Trooping the colour" på Horse Guards Parade den 11 juni — Drottningens officiella födelsedag.

Nu rustar England till fest och inbjuder Er till ett skådespel, som säker sin like i prakt och traditionsrik högtidlighet. Kröningen av Englands drottning kommer att bli ett oförgätligt minne, men stråten och glansen kring denna ceremoni är bara en del av festligheterna. Hela sommaren både före och efter kröningsceremonien, blir en glittrande rad av fester — mer strålande och fantastiska än Ni någonsin kunnat tänka Er. Men redan i sig själv är England det idealiska semesterlandet — vädret är vackert från april till oktober — hotellen är utmärkta, men ändå inte dyra och med specialla rundturbiljetter reser man lätt, bekvämt och billigt över hela landet. Eller tag bilen med Er till biltransitens förkovade land där vänstertrafiken gör att Ni känner Er som på Er "mammas gata". Fraktten med Svenska Lloyds fartyg är billigare än Ni tror!) För den som inte har egen bil står mot billig hyra moderna vagnar till förfogande vid ankomsten.

in Coronation Year

Engelsmännen är glada och stolta över att få hälsa Er välkommen till sitt land detta glädjens och festernas år. Res 1953, och upplev kröningsårets England! Det är ett tillfälle som för de flesta bara återkommer en gång i livet.

Ni kan bo och äta ombord på Svenska Lloyds fartyg under uppehållet i London. Under kröningsveckan ligger såväl "Patricia" som "Brännaren" som kryssningsfartyg i London.
Vill Ni veta mer om England för Ni gratis broschyrer och alla upplysningar från Er resebyrå eller från Svenska Lloyd eller från The British Travel Association (Dept S 7) 64/65 St James's Street, London, S.W.1, England.

SVENSKA LLOYD

Publicerad av British Travel Association och Svenska Lloyd.

Hur primitiv förvaring

blir rationell vård av värden

Rosengrens stålprodukter är tillverkade för "värden av värden" — en rationell och säker förvaring, byggd på högklassiga, tekniska konstruktioner och erforderlig service. Rosengrens analyserar varje värdevärdande problem, skapar därefter och rekommenderar objektivt behovsanpassade medel.

Behovsanpassade produkter:
Att skapa produkter — funktionellt anpassade till uppgiften är grundtemat i Rosengrens arbete. • För alla brandskyddande produkter kan Rosengrens länsna en varudeklaration i det officiella certifikatets form. "Brandsäker klass A-3" innebär t.ex. att produkter provats i tre timmar upptill 1100° C — motsvarande en mycket svår eldsvåda. • Ingående behovsanalys under decennier ligger likaledes bakom Rosengrens stålinredningar av olika slag med vilka handel och industri enkelt och ekonomiskt löser värdevaregrensens problem. Väl avvägd dimensionering, perfekt inbördes passning och lätt byggbarhet medger problemlösningar med tonvikt på individuell anpassning. • Grundlig behovsanalys har också föregått de produkter som underlättar företagens systematiska ordnande och förvaring av handlingar och löpande ärenden.

Ständig forskning, ständiga prov
Jämsides med analysen löper forskningsarbetet. I brandlaboratoriet typprovas de olika typerna av brandisolerade artiklar. Viktiga detaljer hos produkterna prövas under betydligt hårdare påfrestning än man räknar med i användningen. Ett hyllplan för 200 kgs last har t.ex. provats med fördubbel belastning. Rosengrens nya kombinationslås har mekanisk provats på ständig låsning och upplåsning motsvarande 250 års praktiskt bruk. Rosengrens prövar kullagerlåsena i vertikalskåp, länkrullarna under brandisolerade kortkrubbor, slag- och nötningsbällfastheten hos målning, funktionen hos sprängsäkringar och otaliga andra detaljer. Ständigt pågår ett nydanande forsknings- och konstruktionsarbete.

Behovsanpassad service:
Objektiv problemanalys, teknikt utvecklingsarbete och sakra kontrollåtgärder ger den värdande service som varje situation kräver. Häri ligger tyngdpunkten i och täckningen för begreppet "VÄRDEN AV VÄRDEN".

ROSENGRENS
för värden av värden

E. A. ROSENGRENS AKTIEBOLAG - Göteborg - Stockholm - Malmö - Norrköping

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.